

Sløruglen – en ugle i fremgang

Af Klaus Dichmann

Jo tættere man kommer på Sløruglen, desto mere fascineret bliver man af denne, måske Danmarks smukkeste ugle, med dens gyldne fjerdragt og det hjerteformede slør, som kun de færreste har haft lejlighed til at se.

Igennem de seneste fire år har denne artikels forfatter arbejdet med Slørugler nærmest "fuldtids", idet han står bag det succesfulde Projekt Slørugle i Sønderjylland, der støttes økonomisk af DOF.

Bondens ugle

Sløruglen er den af de danske ugler, der er nærmest knyttet til bebyggelse. Her både yngler og hviler den, og den er derfor helt afhængig af, at der i lader, stalde, kirketårne o. lign. findes frie indflyvningsmuligheder.

I 1960'erne var bestanden endnu på ca. 300 par, men på grund af landbrugets omlægning til svineproduktion, hvorved laderne blev lukket pga. smittefare og den mere intensive udnyttelse af agerjorden til kornafgrøder (og dermed færre græsarealer med mus) faldt bestanden dramatisk. Omkring 1990 var der kun kendskab til ca. 25 ynglepar i hele landet med de fleste i Syd- og Sønderjylland. Enkelte par fandtes desuden i Midtjylland, Nordjylland og på Øerne.

Redekasser til hjemløse ugler

Først i halvfemserne startede Hans Ole Matthiesen et redekasseprojekt for Slørugler i DOF Sønderjyllands regi. Uglerne tog med det samme imod de opsatte kasser. Ganske langsomt begyndte antallet af ynglepar atter at stige.

Efter at den oprindelige initiativtager var flyttet fra Sønderjylland, tog undertegnede over fra efteråret 1996. Målet var at fortsætte opsætningen af redekasser, men også at udbrede kendskabet til Sløruglen i lokalbefolkningen samt i videst mulige omfang at få genåbnet Sløruglens foretrukne ynglesteder: lader og udhuse.

Derudover ønskede jeg gennem systematisk ringmærkning at tilføje projektet en videnskabelig vinkel. Tilladelsen hertil blev opnået med velvillig bistand fra Zoologisk Museum i København. Mit mål er, at undersøgelsen skal medvirke til at opnå et større kendskab til denne sky ugles ynglebiologi her i landet og herved gøre det muligt at optimere arbejdet med at beskytte Danmarks Slørugler.

Og succesen er heldigvis fortsat. I ynglesæsonen 2000 registreredes der alene i Syddanmark mindst 33 ynglepar. På landsplan vurderes den danske sløruglebestand nu at være vokset til ca. 70 ynglepar.

Succesfulde flytninger af uglere

Arbejdet med Sløruglerne har givet mig mange spændende og sjove oplevelser. I år blev jeg ringet op af ikke mindre end tre forskellige landmænd, der havde Slørugler ynglende på et sted, hvor de af forskellige årsager ikke kunne blive yngletiden ud.

Sted 1 var i en lade der stod for nedrivning. I laden hang der en sløruglekasse, hvori der sad tre næsten flyvefærdige unger. Da der ingen andre brugbare bygninger var i nærheden, hvori kassen kunne hænge, blev kassen beklædt med sort plastik for at holde den vandtæt og derefter hængt op i et højt træ i umiddelbart nærhed af laden.

Trods det at ungerne forsat var afhængige af, at forældrefuglene kom og fodrede, lykkedes flytningen og alle tre unger kom på vingerne.

Sted 2 var i en lade hvor slørugleparret havde valgt at yngle på halmtransportøren. Halmtransportøren skulle omgående tages i brug, så en hurtig flytning var nødvendig. Slørugleparret havde små unger og æg, så flytningen måtte nøje overvejes. Jeg besluttede mig til at hænge en ynglekasse op i loftet i samme højde som halmtransportøren og i umiddelbar nærhed af ynglestedet. Derefter blev æg og unger flyttet over i kassen og lagt tæt sammen så de kunne holde hinanden varme - og så var det ellers bare med at komme væk og håbe det bedste. To dage efter ringede jeg til gårdejeren, som kunne fortælle, at han flere gange havde set slørugler der fløj ud og ind af kassen. Ca. tre uger efter flytningen ringmærkede jeg to store unger i kassen.

Sted 3 var uden tvivl den største udfordring. Slørugleparret ynglede her ca. 8 meter oppe på en halmtransportør, som var totalt gennemhullet af rust, og som i det første tilfælde skulle laden også her rives ned. Heldigvis blev jeg kontaktet så tidligt af gårdejeren, at der var god tid til at forberede flytningen.

For at give sløruglerne god tid til at se deres ny ynglested/ynglekasse an, hængte jeg ca. 14 dage før selve flytningen af ungerne en kasse op i en lade der lå ca. 35 meter fra deres ynglested. Stedet, hvor jeg placerede ynglekassen, valgte jeg ud fra, at der her var tydelige tegn på, at uglerne brugte stedet som et af deres foretrukne gylpesteder.

Da ungerne også i dette tilfælde var forholdsvis små, bestod min største frygt i, om forældrefuglene på en så stor afstand kunne høre ungernes tiggelyde i deres nye hjem, ca. 35 meter borte.

Dagen for flytningen oprandt og slørugleparrets fire unger blev flyttet over i deres nye kasse. Den første nat efter flytningen tror jeg ikke forældrefuglene fodrede

ungerne, men den efterfølgende nat havde ugerne overvundet deres frygt og kom nu og fodrede ungerne i samme omfang som tidligere. Ud af parrets fire unger kom tre på vingerne - en, den mindste, lå død i kassen.

Slørugler på TV

Den sidste oplevelse er fra starten af august i år. Jeg var blevet kontaktet af Danmarks Radios børneprogram "Snushanen" om at lave et indslag om Sløruglen. i den forbindelse fik jeg udleveret et digitalt videokamera, komplet med fjernbetjening, overvågningsmonitor osv. Meningen var så, at jeg skulle forsøge at filme et sløruglepar, der kom med føde til deres unger. Hvis optagelserne lykkedes skulle et lille klip indgå i udsendelsen. Ude ved vestkysten vidste jeg, at der var et sløruglepar med unger, som yngede på gulvet i et stort dueslag, perfekt til formålet. Ugleparret havde lagt et kuld på hele 12 æg, og 10 unger var udklækket (de sidste to var øjensynligt gølge) - noget nær en Danmarksrekord! Jeg kontaktede gårdejeren, og han gav mig straks tilladelse til at filme.

Hvad dueslaget gemte

Lørdag den 12 august kørte jeg så af sted til dueslaget med alverdens ting og sager, som jeg evt. kunne få brug for ved opsætningen af udstyret.

Videokameraet blev placeret på gulvet i dueslaget og ledninger og kabler ført ud gennem et hul i dueslagets væg og ned til min bil fire meter under dueslaget. Nede i bilen kunne jeg nu følge med i uglernes mindste bevægelser oppe i dueslaget med lyd og det hele via overvågningsmonitoren, som var direkte forbundet med videokameraet. Tilbage var der nu kun at vente til det blev nat, og til at Sløruglerne kom for at fodre deres unger.

Den nat blev nok en af de største oplevelser, jeg har haft i forbindelse med projektet. Sløruglerne indfandt sig ret hurtigt efter mørkets frembrud med føde til ungerne, og i alt 17 gange blev der fodret med mus, fortrinsvis af hannen, mens hunnen som regel blev ved ungerne og fordelte musene retfærdigt. Nogle af musene findelte hun og gav til de mindste af ungerne, så også de fik deres andel. Nede i bilen sad jeg og overværede det hele på nærmeste hold. På trods af at jeg havde dækket bilen til med tæpper, så jeg uden problemer kunne støje og bevæge mig, måtte jeg flere gange tage mig selv i at sidde musestille og knap nok trække vejret, når hannen kom med føde.